

Aan: Projectgroep en Stuurgroep REKS, PoHo Milieu & Afval
Van: Kerngroep REKS
Betreffende: Definitief Plan van Aanpak REKS 2.0
Datum: 7 februari 2022

1. Inleiding

Op 1 juli 2021 is de REKS 1.0 vastgesteld. Vanaf die tijd is er veel aandacht gegeven aan het opzetten van een Publiek Ontwikkelbedrijf en een Regionaal Klimaatfonds als uitvoering van REKS 1.0. Nu is het moment om te werken aan de REKS 2.0 die op 1 juli 2023 moet zijn vastgesteld. Alle 30 RES' en in Nederland worden geacht een 2.0-versie te maken met een update van de duurzame opwek, een plan voor de uitvoering, een verder vorm geven van het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak, het versterken van de aanpak op energiebesparing, een integratie met andere sectoren en thema's, een Regionale Structuur Warmte 2.0 etc. Hiervoor is landelijk een handreiking ontwikkeld. De ingrediënten daarin komen terug in onderstaand Plan van Aanpak.

Voor de realisatie van de REKS 1.0 is indertijd ook een Plan van Aanpak opgesteld en uitgevoerd. Veruit de meeste onderdelen uit dat PvA zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd. Met name enkele onderdelen uit de Regionale Structuur Warmte zijn nog onvoldoende opgepakt. Deze zullen in dit PvA voor de REKS 2.0 de nodige aandacht krijgen.

In dit Plan van Aanpak beschrijven we de werkzaamheden die de komende tijd zullen moeten worden uitgevoerd om te komen tot een gedragen besluit in 2023. Het is daarmee ons spoorboekje richting REKS 2.0. De opzet sluit vanwege de herkenbaarheid zoveel mogelijk aan bij de inhoudsopgave van de REKS 1.0.

In het plan gaan we ook in op de aansturing van het proces en op de benodigde financiën. Wat dat laatste beperken we ons tot het jaar 2022 o.a. omdat er nog geen duidelijkheid is over beschikbare gelden na 2022. Het nieuwe kabinet zal die duidelijkheid moeten gaan geven.

Belangrijk aspect is dat we in het eerste halfjaar van 2022 zullen werken aan zowel de uitvoering van de REKS 1.0 door de oprichting en operationeel maken van het Publiek Ontwikkelbedrijf en het Regionale Klimaatfonds als aan het beleidsdeel REKS 2.0. In dit Plan van Aanpak lopen die zaken in het eerste halfjaar nog wat door elkaar heen. Vanaf het operationeel worden van het Publiek Ontwikkelbedrijf zal er middels dit Plan van Aanpak alleen verder gewerkt worden aan het beleidsdeel REKS 2.0.

De gemeente Waalwijk heeft ervoor gekozen de ontwikkeling van de energiehubbs zelf ter hand te nemen en zal dus niet deelnemen aan de activiteiten betreffende de oprichting en operationeel maken van het Publiek Ontwikkelbedrijf.

2. Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak

Door het hele REKS-proces heen speelt het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak een belangrijke rol. Daarbij gaat het om het organiseren van draagvlak voor de uitgewerkte plannen in REKS 2.0. Daarvoor zullen we een plan uitwerken hoe we verschillende doelgroepen gaan betrekken bij het

proces om te komen tot een gedragen plan. Het gaat dan om maatschappelijke organisaties, bewoners en bedrijven maar ook bijvoorbeeld waterschapsbestuurders, raadsleden en statenleden.

Plan voor betrekken doelgroepen bij REKS-document 2.0; gereed maart 2022

3. Participatie

Het laten participeren van burgers en bedrijven in concrete projecten voor bijvoorbeeld duurzame opwek. We maken hiervoor samen met de LEC's een basisplan waarin we een aantal uitgangspunten beschrijven en we opgedane landelijke kennis bijeen brengen. Voor de hubs zal participatie vorm gegeven worden op hub-niveau, dit zal worden vorm gegeven door het Publiek Ontwikkelbedrijf.

Plan voor participatie van burgers en bedrijven in concrete projecten; gereed maart 2022.

De plannen onder 2 en 3 worden opgesteld in samenhang met het op te stellen communicatieplan. De plannen worden vastgesteld in de Stuurgroep REKS en vervolgens uitgevoerd.

4. Energiebesparing en zon op daken

Dit onderwerp blijft prioritair binnen de REKS. We zullen ons vooral richten op het ontwikkelen van een regionaal klimaatloket van waaruit burgers en bedrijven ondersteund worden in hun activiteiten voor energiebesparing, zon op dak en projecten voor klimaatadaptatie. Er zijn al verschillende lokale energieloketten actief. We lopen tegen een aantal knelpunten aan (bij voorbeeld HOOM die zich wat aan het terugtrekken is) die we regionaal kunnen oppakken.

Er hebben al sessie plaatsgevonden met gemeenten, woningcorporaties en energie coöperaties waarin is geconstateerd dat de volgende onderwerpen concretisering vragen:

- Professionalisering van energie coaches;
- Bedienen van specifieke doelgroepen als bijvoorbeeld het kleinbedrijf;
- Integratie van energietransitie en klimaatadaptatie in één loket.

De komende tijd gaan we deze onderwerpen uitwerken (het beantwoorden van de hoe-vraag) en komen met een aanpak ervan. Daarbij wordt ook samengewerkt met de provinciale werkgroep energiebesparing. Door deze aanpak wordt vorm gegeven aan het regionale klimaatloket met lokale frontoffices en een regionale backoffice.

Plan voor concreet vorm geven van regionaal klimaatloket; gereed april 2022. Daarna uitvoering geven aan het plan.

Naast de aanpak gericht op het vormgeven van het regionale klimaatloket zullen er ook specifieke projecten voor energiebesparing geïnitieerd worden. Deze worden in de loop van 2022 verder vorm gegeven.

Specifieke projecten gericht op energiebesparing. Op te zetten en uit te voeren in het jaar 2022.

5. Energiearmoede

Door de sterk gestegen energieprijzen komt de problematiek van energiearmoede urgent naar voren. Er is landelijk een regeling beschikbaar gekomen die door gemeenten zal worden uitgevoerd

en die gericht is op energiebesparingsmaatregelen voor de financieel kwetsbare doelgroep. Regionaal zullen we -ondersteund door de provincie- een aantal coördinerende activiteiten ontplooiën o.a. op de onderwerpen:

- Bijeen brengen van best practices
- Onderling uitwisselen hoe de doelgroep het best bereikt kan worden
- Het gezamenlijk bespreken van de aanpak met de woningcorporaties in de regio.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van energiearmoede, de regio ondersteund op enkele punten.

Deze activiteiten worden in het eerste kwartaal 2022 uitgevoerd, daarna zal bekeken worden of er verdere regionale ondersteuning nodig is.

6. Koppeling met andere sectoren en thema's

We zullen verkennen op welke wijze de samenhang van de energietransitie vorm gegeven kan worden met andere sectoren als de land- en tuinbouw, de industrie en de natuurontwikkeling en met andere thema's zoals het NAL (laadpalen) en de beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerde arbeidskrachten.

We zullen daarbij o.a. verkennen:

- Hoe de energietransitie en klimaatadaptatie met deze sectoren en thema's integraal aangepakt kunnen worden (ook op gebiedsniveau);
- Wat de ontwikkelingen binnen andere sectoren en thema's voor invloed hebben op de hoeveelheid op te wekken duurzame energie.
- Hoe integraal programmeren vorm gegeven kan worden.

Er zal een plan worden opgesteld, vastgesteld en uitgevoerd hoe we de integratie vorm gaan geven. Gereed juni 2022.

7. Doorontwikkeling hubs en actualiseren duurzame opwek

Zolang het Publiek Ontwikkelbedrijf nog niet operationeel is zullen we verder gaan met de ontwikkeling van de hubs. Dat is maatwerk, sommige hubs zitten al in de fase van een MER, andere moeten nog starten met een gebiedsproces. Voor de verschillende hubs zullen projectleiders actief zijn/worden. Vanuit REKS 2.0 zullen we vooral de coördinatie tussen de verschillende hubs vorm geven tot aan het operationeel zijn van het Publiek Ontwikkelbedrijf, daarna neemt het bedrijf deze rol over. De gemeente Waalwijk zal zelf de ontwikkeling van de 2 hubs in haar gemeente ter hand nemen.

Tot medio 2022 zal vanuit REKS 2.0 coördinatie plaatsvinden op de aanpak van de energiehub, daarna neemt het Publiek Ontwikkelbedrijf die taak over.

Op basis van uitkomsten onder H6 (duurzame elektriciteitsbehoefte andere sectoren) en H10 (RSW 2.0) brengen we in beeld wat de behoefte aan extra opwek richting 2030 is en wat dat betekent voor de plannen die er nu zijn. Waar nodig zullen doorkijkjes gemaakt worden van mogelijkheden voor

extra opwek. Ook zal er regelmatig overleg gevoerd worden met het Publiek Ontwikkelbedrijf over de actualiteit van de duurzame opwek in de hubs.

Inventarisatie extra duurzame opwek andere sectoren en eerste voorstel voor wijze en tijdstip waarop die duurzame opwek gerealiseerd moet worden. Gereed derde kwartaal 2022.

Verder doen we een nadere verkenning naar de haalbaarheid van wind boven nieuw bos.

Verkenning naar alle aspecten die betrekking hebben op de haalbaarheid wind boven bos. Gereed derde kwartaal 2022.

8. Netcongestie en de impact op energienetwerk: prioriteren en programmeren

Het is bekend dat er netwerkschaarste is waardoor de transitie dreigt te vertragen. Op provinciaal niveau werken we aan een aanpak voor prioriteren en programmeren. Op regionaal niveau inventariseren we samen met Enexis en de gemeenten de verschillende projecten op het gebied van zon en wind en bekijken we hoe we hierin kunnen prioriteren en hoe we prioriteren en programmeren bestuurlijk op zowel regionaal als bovenregionaal niveau vorm kunnen geven. We ontwikkelen manieren om tot slimme aansluitingen te komen inclusief opslag van elektriciteit. Smart grids op bedrijventerreinen moeten verder ontwikkeld worden.

Plan voor het prioriteren en programmeren van aansluiting van projecten op het netwerk. Gereed april 2022. Daarna uitvoering.

9. Inbedding REKS in Omgevingsbeleid

Er zal een vertaling moeten komen van de REKS in de omgevingsvisies en -plannen en er zal bekeken worden op welke wijze MER-processen vorm gegeven moeten worden. Samen met gemeenten en provincie ontwikkelen we hiervoor een strategie en implementeren die. Bij de inbedding zal burgerparticipatie een belangrijke rol spelen.

Strategie voor de vertaling van de REKS in de omgevingsvisies en -plannen. Gereed april 2022. Daarna implementatie.

10. Regionale structuur warmte 2.0 (RSW)

Er zal gewerkt worden aan een RSW 2.0 waarin in ieder geval de volgende zaken aan de orde komen:

- Actualisatie van het aanbod van beschikbare bronnen;
- Verder ontwikkelen van mogelijke duurzame bronnen waaronder bijvoorbeeld (ondiepe) geothermie, groen gas en waterstof;
- Mogelijkheden en effecten van een regionaal warmtenet;
- Een strategie voor gebruik van aquathermie (inclusief warmte van RWZI's);
- Afstemming tussen en de doorontwikkeling van de gemeentelijke TVW's en hoe hier ook bedrijven bij te betrekken;

- Verkennen van de rol van overheden in warmtenetten en verkennen van de mogelijkheden van door burgers aangestuurde collectieve warmtenetten;
- Aanvragen Elena-subsidie;
- In beeld brengen van elektriciteitsbehoefte van de warmtetransitie.

Op basis van uitkomsten van bovenstaande studies zal er een integraal plan voor de warmtetransitie worden opgesteld (RSW 2.0) waarin inzichtelijk wordt wat de bovenlokale strategie van de warmtetransitie wordt.

Product: Regionale Structuur Warmte 2.0; gereed december 2022.

11. Doorontwikkeling van de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

De agenda moet zodanig doorontwikkeld worden dat er projecten komen die tot uitvoering kunnen komen en gesubsidieerd kunnen worden vanuit de Stimuleringsregeling en het Regionaal Klimaatfonds. Daarbij moet steeds de samenhang met de energietransitie vorm gegeven worden. Bij de uitwerking van de projecten moet aandacht zijn voor de natuurinclusiviteit.

Er is op dit moment onvoldoende capaciteit beschikbaar om dit vorm te geven en daarom zal daarvoor specifiek een projectleider worden aangesteld. Deze zal ervoor moeten zorgen dat door het ontwikkelen van concrete projecten de beschikbare financieringsbronnen voor klimaatadaptatie tijdig worden uitgenut.

Aanstelling specifieke projectleider concretisering uitvoeringsagenda per 1 februari 2022.

12. Monitoring

Wij moeten een goed monitoringstelsel hebben waarbij steeds inzichtelijk kan worden gemaakt hoever we zijn met het realiseren van de doelstellingen op o.a. reductie van CO₂-uitstoot en duurzame opwek. Daarbij willen we inzicht hebben op zowel regionaal als gemeentelijk niveau. Er zijn verschillende monitoringssystemen in de omloop. We vertrekken vanuit het door de provincie ontwikkelde monitoringstelsel en bekijken of er een verdere doorontwikkeling naar de regio noodzakelijk is.

Vanuit het monitoringstelsel van de provincie verkennen we of er aanvullingen nodig zijn voor onze regio en de gemeenten daarbinnen. Eerste kwartaal 2022.

13. Communicatie

Vanuit het communicatieplan 2021 ontwikkelen we een nieuw plan waarin we de doelgroepen voor communicatie beschrijven, de wijze waarop ze geïnformeerd en betrokken worden, welke concrete communicatie-acties er gevoerd gaan worden etc. We doen dit in samenhang met het ontwikkelen van bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak zoals onder H2 geformuleerd. Ook zullen we daarbij zoveel mogelijk de gemeenten ondersteunen in hun communicatie naar de burgers.

Opstellen Communicatieplan. Februari 2022. Uitvoering van het plan: rest van het jaar.

14. Innovatie

Het onderwerp innovatie moet een sterkere plaats krijgen in de REKS 2.0. We richten samen met Midpoint een specifieke werkgroep op (triple helix) die innovaties vertaalt naar concrete projecten aansluitend op de REKS-projecten op het gebied van duurzame opwek en opslag, warmte en klimaatadaptatie. Ook zal bekeken worden in hoeverre we kunnen aansluiten bij andere programma's (bijv. provinciaal, TKI, Europees). De Taskforce die in het begin van het REKS-proces heeft gefunctioneerd, komt hiermee te vervallen.

Oprichten innovatiegroep: eerste kwartaal 2022. Opstellen werkprogramma: tweede kwartaal 2022. Verkennen aansluiten ander innovatieplatforms en subsidies: eerste helft 2022.

15. Uitvoeringsagenda

Voor de REKS 2.0 moet een uitvoeringsagenda worden opgesteld. Daarin zal het op te richten Publiek Ontwikkelbedrijf een belangrijke plaats krijgen.

Ten behoeve van het operationeel maken van het Publiek Ontwikkelbedrijf en het Regionaal Klimaatfonds zullen in het eerste half jaar van 2022 diverse activiteiten ontplooid moeten worden. Het gaat dan o.a. om:

- Afronding van de statuten, de aandeelhoudersovereenkomst en het subsidiereglement (Regionaal Klimaatfonds);
- Formeel oprichten van beide entiteiten met alle administratieve aspecten;
- Doen van een staatssteunmelding bij de Europese Commissie;
- Werven van directie en commissarissen.

Deze activiteiten zullen worden uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Tilburg.

Ook zal er ondersteuning verleend moeten worden voor het besluiten over deelname aan het bedrijf door verschillende gemeenten en de provincie.

Opstellen van een Uitvoeringsagenda: eerste helft 2022. Oprichten Publiek Ontwikkelbedrijf en Regionaal Klimaatfonds: eerste helft 2022.

16. Organisatie

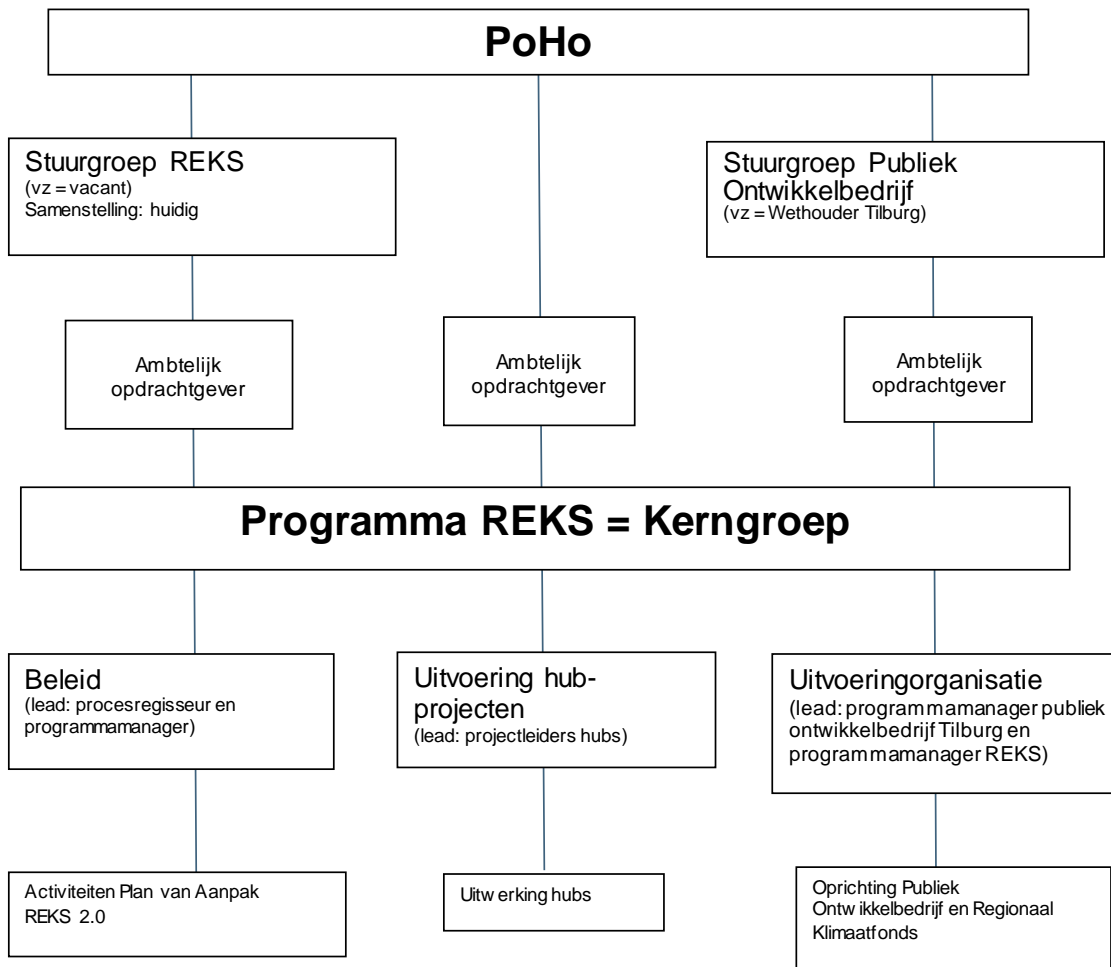
Tot aan de oprichting van het Publiek Ontwikkelbedrijf werken we met twee stuurgroepen: één voor de aansturing voor de specifieke beleidszaken en algemene zaken (onderdeel A) en één specifiek gericht op de aansturing van de voorbereiding en oprichting van het ontwikkelbedrijf (onderdeel C). Deze stuurgroep zal opgeheven worden zodra het publiek ontwikkelbedrijf operationeel is. De aansturing van de uitwerking van de hubs (onderdeel B) is maatwerk en gebeurt vanuit een gemeente of vanuit een combinatie van gemeenten en heeft een gemeentelijke opdrachtgever. De coördinatie van de projectleiders van de hubs gebeurt tot aan het operationeel zijn van het Publiek Ontwikkelbedrijf door het programmamanagement van de REKS.

De verschillende activiteiten worden aangestuurd en uitgevoerd door de kerngroep waarin zitting hebben:

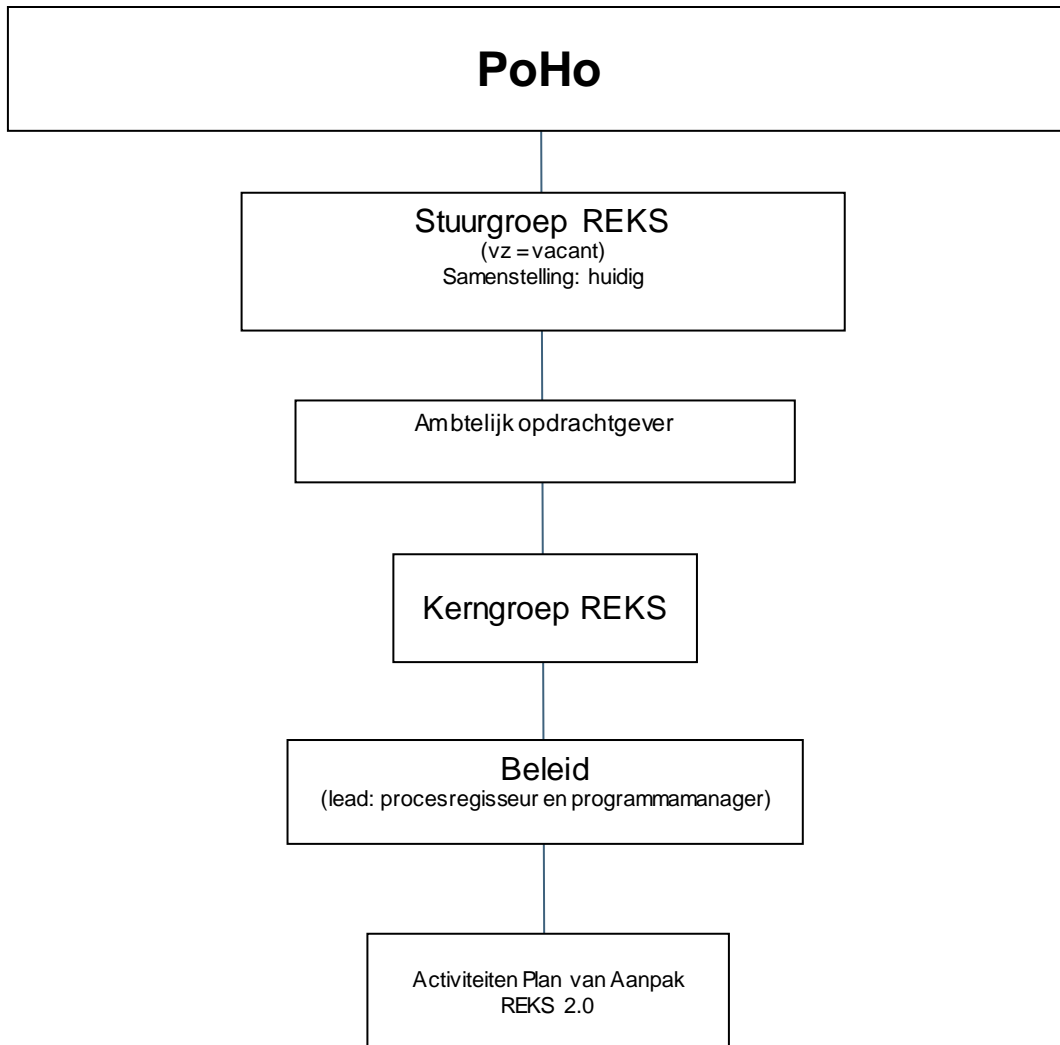
- De procesregisseur en plv. procesregisseur (Willem van der Ven en Sylvia Torremans)
- De programmamanager en plv. programmamanager (Roelof Kooistra en Marc van der Steen)

- De programmaondersteuner (Iris Slagboom).

Schematisch ziet de organisatie tot het moment van operationeel worden van het Publiek Ontwikkelbedrijf er als volgt uit:

Na oprichting van het Publiek Ontwikkelbedrijf zullen we ons alleen richten op de ontwikkeling van REKS 2.0. Het schema ziet er dan als volgt uit:

Er zijn nog verschillende andere groepen betrokken bij het proces:

- PoHo Milieu & Afval als formeel besluitvormend orgaan;
- Een projectgroep bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincie, waterschappen, energie-coöperaties en woningcorporaties; deze groep bespreekt o.a. de agenda van de stuurgroep;
- Regionale ambtelijke werkgroep duurzaamheid;
- Verschillende werkgroepen die gaan over specifieke onderwerpen. Momenteel zijn de volgende werkgroepen actief:
 - + Energie en infrastructuur
 - + Energiebesparing en zon op dak
 - + Klimaatadaptatie
 - + Communicatie
 - + Innovatie (in oprichting).

We verkennen of de huidige werkgroep structuur voldoende adequaat is en passen die zo nodig aan. Daarbij wordt specifiek gekeken naar de eerste twee werkgroepen, o.a. omdat netcongestie en warmte de komende tijd intensieve aandacht vragen.

Tenslotte wordt nog opgemerkt dat er voor de uitvoering van dit Plan van Aanpak voldoende capaciteit bij gemeenten, waterschappen en provincie beschikbaar moet zijn om mee te kunnen werken aan de verschillende producten.

Met name voor de besluitvorming over de REKS 2.0 in de eerste helft van 2023 zal nog een aparte planning worden gemaakt.

18. Begroting en dekking (alleen 2022)

Onderstaand is de begroting en de voorgestelde dekking voor het programma REKS 2.0 weergegeven.

Begroting 2022

<i>Activiteit</i>	<i>Budget (€), Proma=programmamanagement</i>
Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak	Proma
Energiebesparing en zon op daken, energiearmoede	Proma + p.m.
Koppeling met andere sectoren en thema's	Proma
Doorontwikkeling hubs en actualiseren duurzame opwek	25.000 + Proma
Impact op energienetwerk: prioriteren en programmeren	Proma
Inbedding REKS in Omgevingsbeleid	25.000 + Proma
Regionale structuur warmte 2.0 (RSW)	100.000 + Proma
Doorontwikkeling van de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie	60.000
Monitoring	Proma
Communicatie + bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak	150.000 + Proma
Innovatie	25.000 + Proma
Publiek Ontwikkelbedrijf	50.000 + Proma
Programmamanagement	250.000
Programma-ondersteuning	50.000
Onvoorzien	50.000
Totaal	785.000 + pm projecten energiebesparing

Dekking begroting 2022 HvB

Partij	Dekking (€)
Regio Hart van Brabant	175.000
Rijksmiddelen	505.000
Provincie	75.000 + pm projecten energiebesparing (max. 100.000)
Waterschappen	30.000 (50% van aanjager uitvoeringsagenda klimaat)
Totaal	785.000 + pm projecten energiebesparing